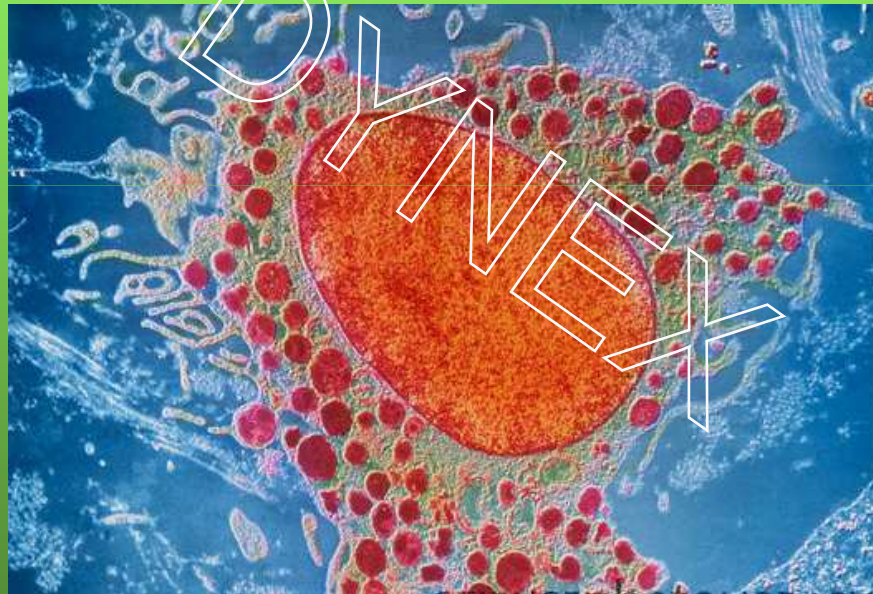

Mastocyt: druhé housle nebo dirigent?

aneb
Tři sestry

M.Teřl, Klinika TRN FN a LF UK v Plzni

Tři sestry

M.Teřl, Klinika TRN FN a LF UK v Plzni
A.P. Čechov, statek u Moskvy

Mastocyt

Tři sestry

Matka:

- Nar. 1970
- Astma od 14 let...
  - alergie na roztoče
  - zdravotnice, nekuřačka
  - hyperthyreosa, hypertense
  - léčba IKS až 1000 ucg BDP

Mastocyt

Tři sestry

1. dcera:

- Nar. 1992
- „Pískoty“ od 5 let...
- Dg. astmatu od 7 let...
  - alergie na roztoče, kočku
  - léčba 400 ucg BDP

Mastocyt

Tři sestry

2. dcera:

- Nar. 1993
- Astma dg. již ve věku 4 let
- „kopie první“ ....

...v příčinách i léčbě dech. potíží

Mastocyt

Tři sestry

3. dcera:

- Nar. 1995
- Astma dg. rovněž již ve věku 4 let

„kopie starších sester“ ....

předčila je v alergii („na všechno“)

Mastocyt

Tři sestry

U všech projevů EAA (/po/námahového) astmatu

⇒ častější používání Ventolinu... (...neměl plný efekt...)

Mastocyt aneb Tři sestry

U všech projevy EAA (/po/námahového) astmatu

⇒ všem r. 2005 medikace doplněna o antileukotrien (montelukast) 1 tbl V

Mastocyt aneb Tři sestry

U všech projevů EAA (/po/námařového) astmatu

⇒ všem r. 2005 medikace doplněna o **antileukotrien** (montelukast) 1 tbl V

1., nejstarší dcera:

velmi dobrý efekt, m.j. snížení IKS

Mastocyt aneb Tři sestry

U všech projevů EAA (/po/námaňového) astmatu

⇒ všem r. 2005 medikace doplněna o **antileukotrien** (montelukast) 1 tbl V

2. dcera:

výborný efekt, monoterapie ALT...

Mastocyt aneb Tři sestry

U všech projevů EAA (/po/námaňového) astmatu

⇒ všem r. 2005 medikace doplněna o **antileukotrien** (montelukast) 1 tbl V

3. , nejmladší dcera:

žádný efekt !!!

Mastocyt aneb Tři sestry

U všech projevů EAA (/po/námahového) astmatu

⇒ všem r. 2005 medikace doplněna o **antileukotrien** (montelukast) 1 tbl V

Bez efektu...

?

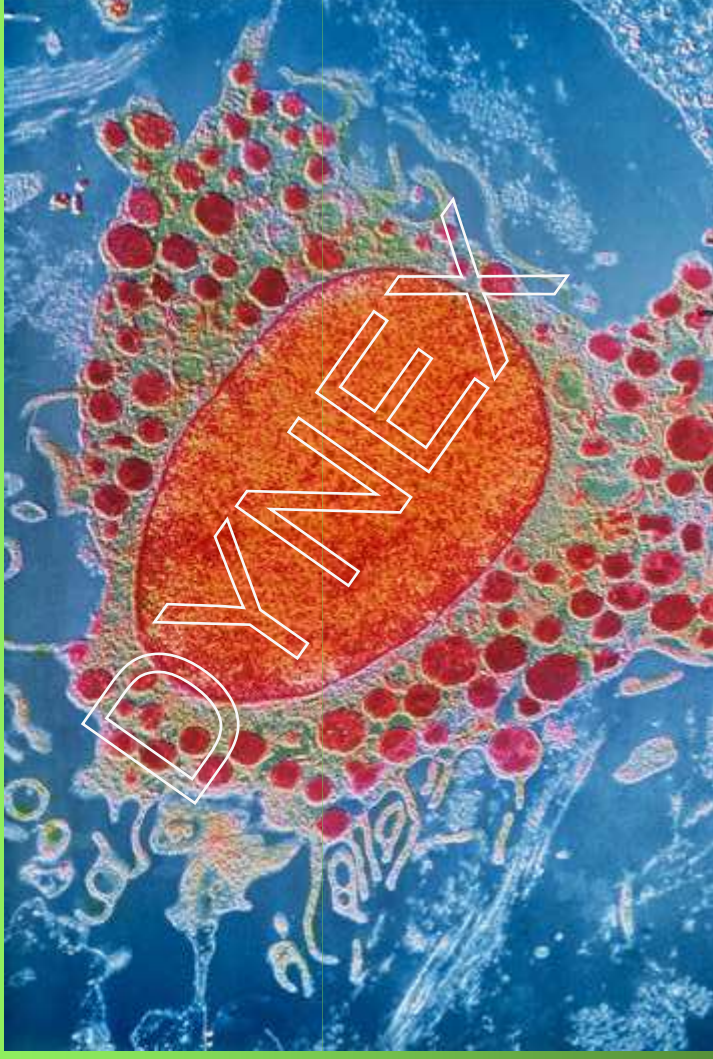
Velmi dobrý efekt...

Mastocyt aneb Tři sestry

DYMO

Mastocyt

Preformované mediátory:

- histamin

Novotvořené mediátory:

- Prostaglandiny (PG D₂)
- Leukotrieny (LTD₄, C₄)

Mastocyt

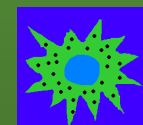
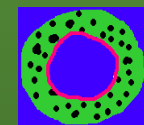

PG D₂

cysteinylové LT

LTD₄
LTE₄

⇒ bronchokonstrikce !!!

Mastocyt a astma

Neutrofilly
 ↑ ↑ ↑ zánět

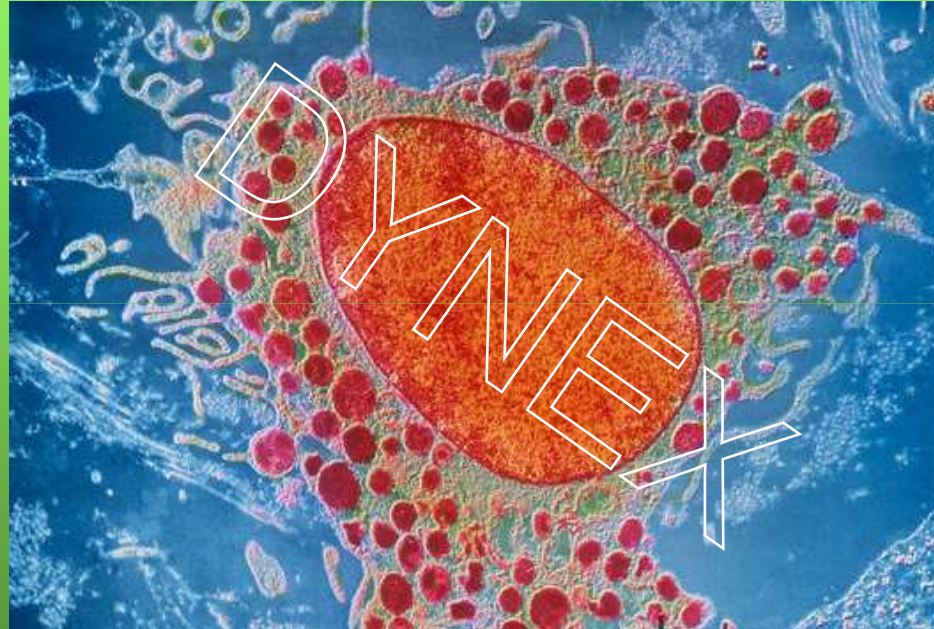
Cytokiny: IL-4, 5, 11

Eozinofily
 ↑ ↑ ↑ bronchokonstrikce
 ↑ (↑) zánět

Mastocyt: 2 základní fenotypy

Slizniční

- plíce
- střevo

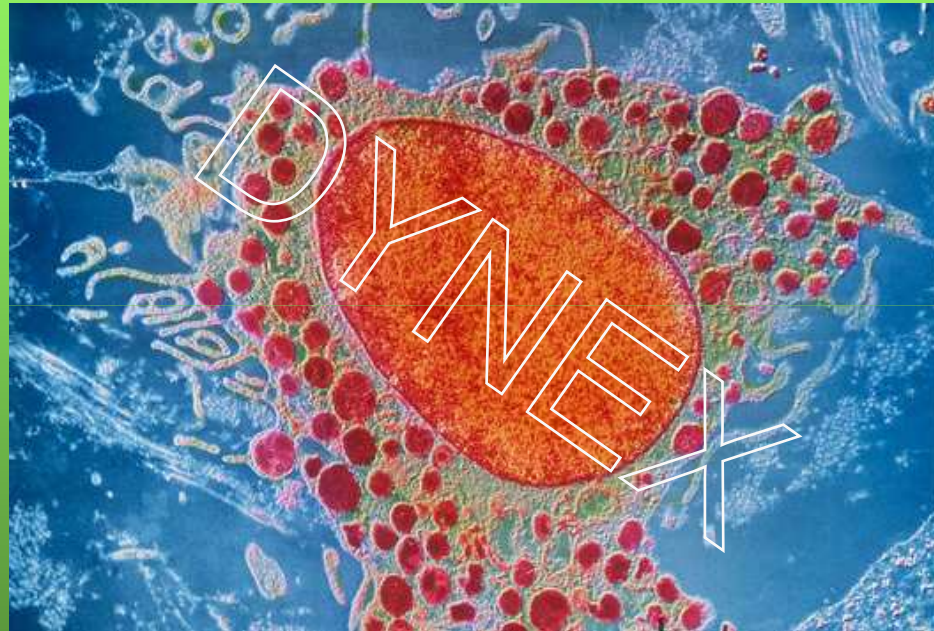
Pojivové

- kůže
- peritoneum
- klouby

Mastocyt: 2 základní fenotypy

Slizniční

- plíce
- střevo

Pojivové

- kůže
- peritoneum
- klouby

produkují:

▪ tryptázu

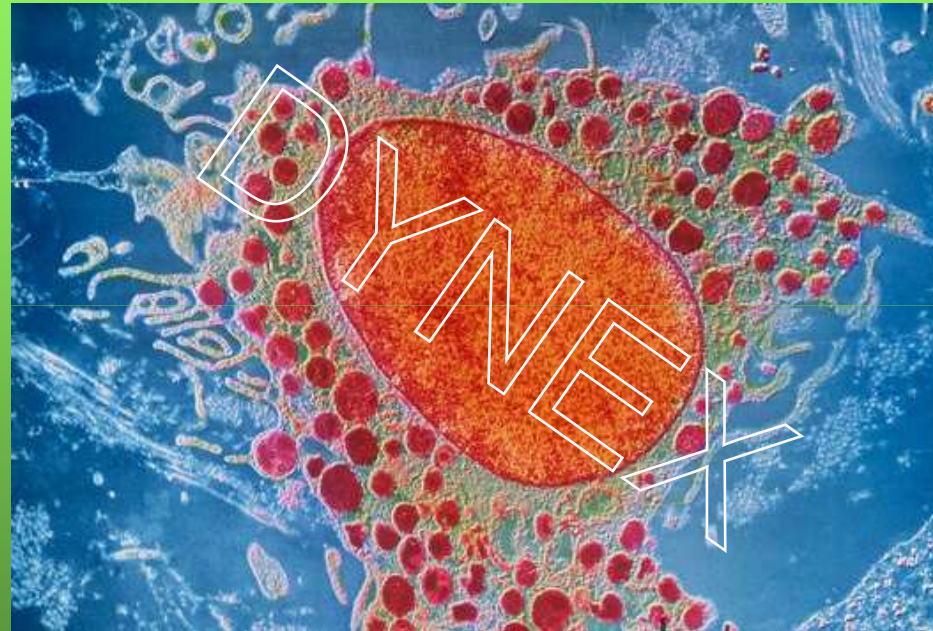
▪ tryptázu
▪ chymázu

▪ karboxypeptidázu

Mastocyt: 2 základní fenotypy

Slizniční

- plíce
- střevo

Pojivové

- kůže
- peritoneum
- klouby

produkují

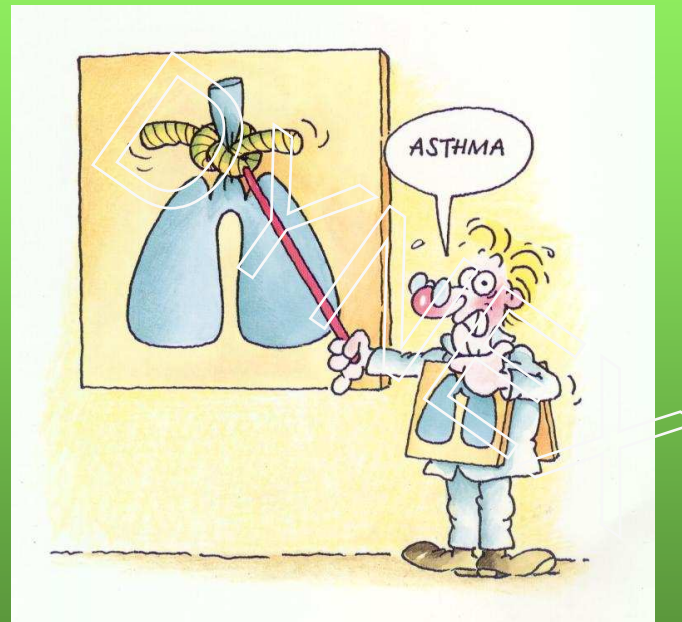
- tryptázu

= MC-T, MC_T

- tryptázu
- chymázu

= MC-TC, MC_{TC}

Mastocyt a astma

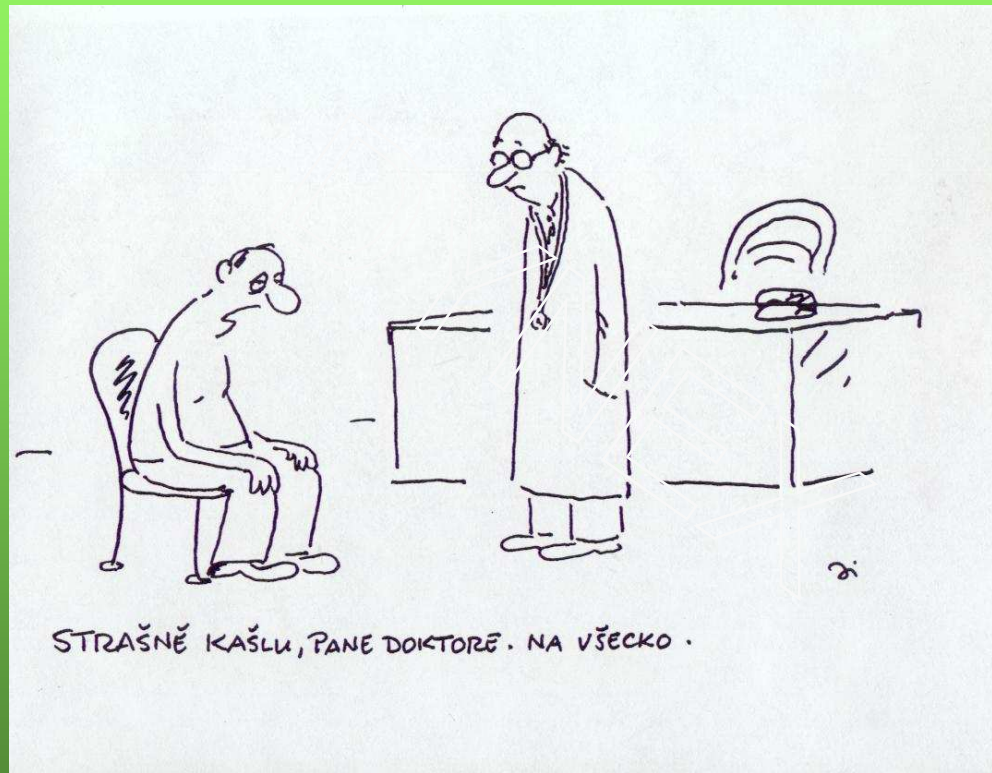

Těžké (obtížně léčitelné) astma

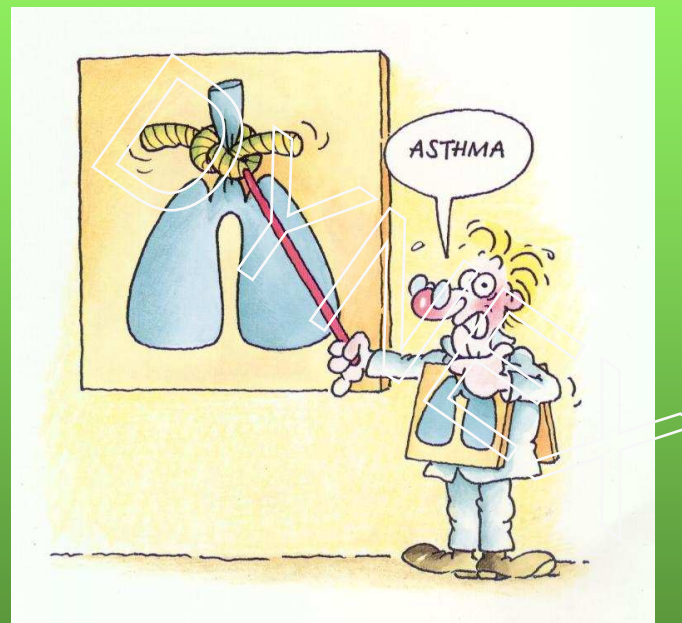
Jak poznat, že se u daného pacienta skutečně jedná o těžké astma ?

Těžké (obtížně léčitelné) astma

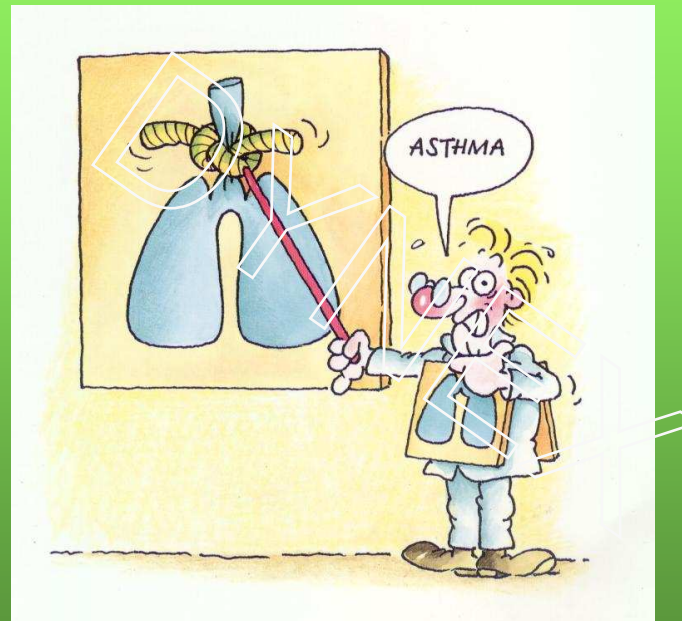
Skutečně těžký astmatik ?

Mastocyt a astma

U zdravých lidí v plicích dominují MC_T .....

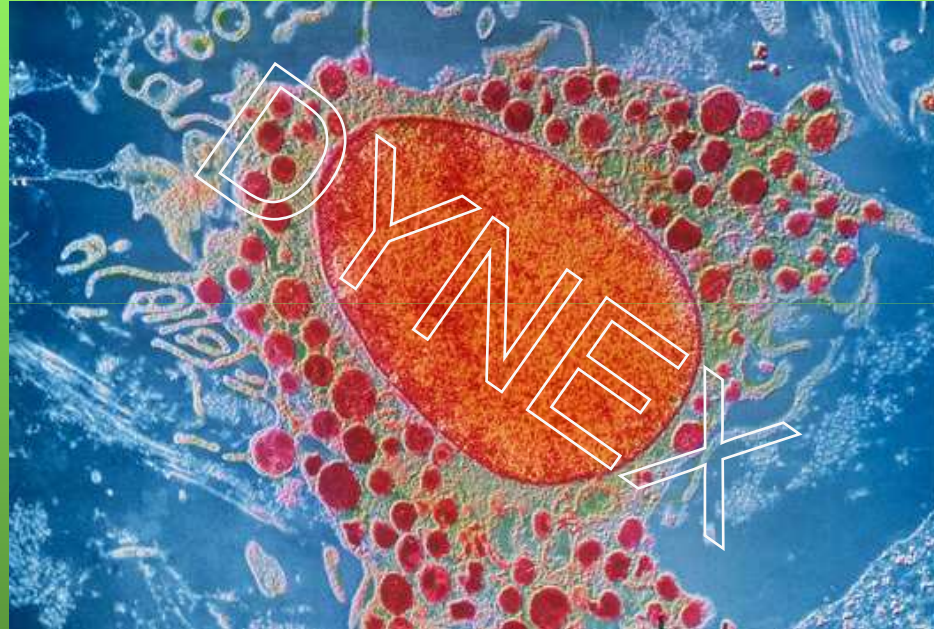
Mastocyt a astma

S progredující tíží nemoci:

- (klesá celkový počet MC – v submukose, ne v epitelu..)
- stoupá % zastoupení (proporce) **MC_{TC}**

Mastocyt: 2 základní fenotypy

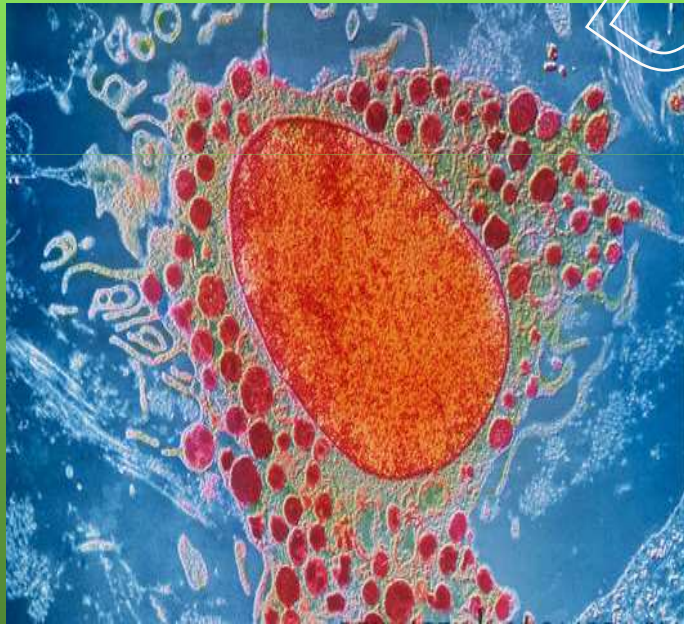
Jak je u astmatiků detekovat?

„hodné“ MC-T, MC_T

„zlé“ MC-TC, MC_{TC}

Mastocyt:

2 základní fenotypy - detekce

Z čeho ?

- Z vzorků tkáně - transbronchiální a endobronchiální biopsie (TBB, EBB)

⇒ vyšetřování tkání a buněk...

- Z bronchoalveolární lavážní tekutiny (BALTe)

⇒ vyšetřování buněk a složek tekutiny...

Mastocyt: 2 základní fenotypy - detekce

Jak ?

- Imunohistochemicky:
Přívěci tryptase a chymase, vizualizace pomocí biotin-avidin-peroxidázou..
(výsledky v desítkách až stovkách bb/mm²)
- Real-time-PCR: mRNA pro tryptázu, /chymázu/ a karboxypeptidázu...
(prováděno cca 30 cyklů, výsledky dle GAPDH)
- ELISA analýza BALTe: tryptasa a PGD₂
(BAL koncentrován 15x, výsledky v pg/ml...)

Balzar S., Fajt ML, Suzy AA et al.: Mast Cell Phenotype, Location, and Activation in Severe Asthma. AM J Respir Crit Care Med Vol 183. str. 299-309, 2011

Mastocyty a astma

Nové léčby:

- Antagonista efektu PGD_2 :
„Chemoattractant
Receptor Expressed
on Th2 cells (= CRTH2)“

„Klasická“ léčba:

- IKS
- ALT
- (cromony)

Mastocyty a astma aneb Tři sestry

DYMO

MC_{TC}

MC_T

Mastocyt: druhé housle nebo dirigent?

